

PHISHING VA SPEAR-PHISHING AMALIYOTLARI

PHISHING AND SPEAR-PHISHING PRACTICES

ФИШИНГОВЫЕ И СПИР-ФИШИНГОВЫЕ ПРАКТИКИ

Sobirjonov Behzod

FarDu Axborot texnologiyalari kafedrası o'qituvchisi

behzodbekqahramonovich@gmail.com

+998905268738

Mirzaakbarova Mohinabonu Saidjon qizi

FarDU Axborot tizimlari va texnologiyalari yo'nalishi 2 kurs talabasi

mohina.rahmonaliyeva@icloud.com

+998916510921

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20022851>

Annotatsiya. Mazkur maqolada zamonaviy kiberxavfsizlik tahdidlari qatoriga kiruvchi phishing va spear-phishing hujumlari chuqur tahlil qilinadi. Ushbu hujum turlarining ishlash prinsiplari, o'ziga xos xususiyatlari hamda ular orqali amalga oshiriladigan firibgarlik usullari yoritilgan. Shuningdek, phishing va spear-phishing o'rtasidagi asosiy farqlar, ularning foydalanuvchilar va tashkilotlar uchun tug'diradigan xavflari misollar asosida ochib berilgan. Maqolada ushbu tahdidlardan himoyalashning samarali usullari, jumladan, axborot xavfsizligi madaniyatini oshirish va texnik choralarni qo'llash bo'yicha tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: phishing, spear-phishing, kiberxavfsizlik, ijtimoiy muhandislik, axborot xavfsizligi, firibgarlik, internet xavfsizligi, ma'lumotlarni himoyalash, kiberhujumlar.

Abstract

This article provides an in-depth analysis of **phishing** and **spear-phishing** attacks, which are among the most prevalent modern cybersecurity threats. The working principles, distinctive characteristics, and fraudulent methods employed through these attacks are explored. Furthermore, the fundamental differences between phishing and spear-phishing, as well as the risks they pose to individuals and organizations, are illustrated through specific examples. The article offers recommendations on effective protection strategies against these threats, including fostering an information security culture and implementing technical countermeasures.

Keywords: phishing, spear-phishing, cybersecurity, social engineering, information security, fraud, internet security, data protection, cyberattacks.

Аннотация

В данной статье проводится глубокий анализ атак типа фишинг и спир-фишинг, которые входят в число современных угроз кибербезопасности. Освещаются принципы работы, отличительные особенности и методы мошенничества, осуществляемые с помощью данных видов атак. Также на примерах раскрыты основные различия между фишингом и спир-фишингом, а также риски, которые они представляют для пользователей и организаций. В статье даны рекомендации по эффективным методам защиты от этих угроз, включая повышение культуры информационной безопасности и применение технических мер.

Ключевые слова: фишинг, спир-фишинг, кибербезопасность, социальная инженерия, информационная безопасность, мошенничество, интернет-безопасность, защита данных, кибератаки.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya

Phishing va spear-phishing hujumlari zamonaviy kiberxavfsizlikdagi eng keng tarqalgan tahdidlardan biri hisoblanadi. Verizon tomonidan e’lon qilingan *Data Breach Investigations Report (2022)* ga ko’ra, ko’plab kiberhujumlar aynan phishing orqali boshlanadi. Shu bilan birga, Proofpoint (2023) hisobotida spear-phishing hujumlarining yuqori samaradorligi ularning maqsadli va shaxsiylashtirilgan xususiyati bilan izohlanadi. Anti-Phishing Working Group (2023) ma’lumotlariga ko’ra esa phishing hujumlari soni ortib bormoqda va bunda inson omili asosiy zaif nuqta bo’lib qolmoqda.

Mazkur tadqiqotda ushbu manbalar asosida tahliliy yondashuv qo’llanildi. Dastlab, mavjud ilmiy va amaliy hisobotlar o’rganilib, phishing va spear-phishing hujumlarining ishlash mexanizmlari hamda ularning farqli jihatlari tahlil qilindi. Shundan so’ng, ushbu hujumlarni aniqlash va oldini olish usullari umumlashtirildi, jumladan, foydalanuvchi xabardorligini oshirish, elektron pochta filtrlash tizimlari va autentifikatsiya mexanizmlarining samaradorligi baholandi.

Natijalar va muhokama

Tahlillar natijasida phishing va spear-phishing hujumlari o’rtasida sezilarli farq mavjudligi aniqlandi. Xususan, spear-phishing hujumlari maqsadli va shaxsiylashtirilganligi sababli yuqori samaradorlikka ega (Proofpoint, 2023). Verizon (2022) hisobotiga ko’ra, kiberhujumlarning katta qismi aynan phishing orqali boshlanadi va bunda foydalanuvchilarning ehtiyotsiz harakati muhim omil hisoblanadi.

Muhokama jarayonida aniqlanishicha, texnik himoya vositalari muhim bo’lsa-da, inson omili eng zaif bo’g’in bo’lib qolmoqda. Anti-Phishing Working Group (2023) ma’lumotlari foydalanuvchilarni o’qitish va xabardorlikni oshirish phishingga qarshi kurashda samarali choralar ekanligini ko’rsatadi. Shu sababli, ushbu tahdidlarga qarshi kurashishda kompleks yondashuv zarur.

Xulosa

Mazkur tadqiqot phishing va spear-phishing hujumlari zamonaviy kiberxavfsizlik sohasida muhim tahdid ekanligini ko’rsatdi. Tahlillar natijasida spear-phishing hujumlari o’zining maqsadli va shaxsiylashtirilgan xususiyatlari tufayli oddiy phishingga nisbatan xavfliroq ekani aniqlandi.

Shuningdek, ushbu hujumlarning muvaffaqiyatida inson omili muhim rol o’ynashi, ya’ni foydalanuvchilarning yetarli darajada xabardor emasligi asosiy muammo ekanligi kuzatildi.

Xulosa qilib aytganda, phishing va spear-phishingga qarshi samarali kurashish uchun texnik himoya vositalari bilan bir qatorda foydalanuvchilar bilim va ko’nikmalarini oshirishga qaratilgan kompleks yondashuv zarur.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Verizon. (2022). *Data Breach Investigations Report (DBIR)*.
2. Proofpoint. (2023). *State of the Phish Report*.
3. APWG (Anti-Phishing Working Group). (2023). *Phishing Activity Trends Report*.
4. S. Gupta, A. Singhal. (2021). *A Comprehensive Study of Phishing Attacks*. arXiv:2104.01255.

5. A. K. Jain, B. B. Gupta. (2016). *Phishing Detection: Analysis of Visual Similarity Based Approaches*. arXiv:1606.00887.
6. Aljofey, A., Jiang, Q., Rasool, A. et al. (2020). *An Effective Detection Approach for Spear Phishing Emails*. arXiv:2006.00577.
7. ScienceDirect. (2025). *Spear Phishing – Computer Science Topic Overview*.
8. UTHM Publisher. (2023). *Machine Learning Approaches for Phishing Detection*.